

Трибуна міського
українського слова
на вітчизні
американській землі.

СВОБОДА
український щоденник

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редкація і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.,
Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807
4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 158.

ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ЧЕРВНЯ 1952.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS

No. 158. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 19, 1952.

VOL. LX.

ПЛЯНУЮТЬ ВИСЬКОВУ ПРОДУКЦІЮ ПІД ЧАС СТАЛЕВАРНОГО СТРАЙКУ

Вашингтон. — Білий Дім сповіщає, що зроблено "значний поступ у планах, як втримати відкритими деякі сталеварні підприємства для продукції важливих оборонних матеріалів. Сповіді про це Джан Р. Стілман, директор оборонної мобілізації й радник президента. На думку, що вже завтра по'явиться список підприємств, що будуть відкриті під час страйку, який триває вже третій тиждень. Провідники страйку погодилися були, щоб деякі фабрики були відкриті для оборонної продукції.

Одначе з Дітройту наспіли вісті, що військова влада стоїть перед труднощами з утриманням при праці під час страйку таких підприємств, що виробляють танки, військові вантажні авта, базу-ракети і модифіковані кулі. Не зважаючи на угоду з юнією, що під час страйку мають бути відкриті підприємства оборонної продукції, виробляючі матеріали і устаткування вже з початком липня впаде на 30 відсотків, якщо не прийде до загального налагодження страйку. Упадок оборонної продукції прийде автоматично, коли не стане сталі.

У сенатській комісії покінчено переслухання в справі Німеччини

Вашингтон. — Сенатська комісія закордонних справ винісла переслухання свідків та знайшла ратифікації мирних договорів з Західною Німеччиною. На підставі призначеного матеріалу, комісія зможе приступити до голосування над питанням, чи додати повному Сенатові ратифікувати ці контракти. Останній день був присвячений на переслухання опозиції. Всього було 18 свідків, що

Нові археологічні дослідження виявляють прадавний зв'язок Америку з Азією

Нью-Йорк. — Нові відомості про найдавнішу історію Америки подано було на підставі дослідів, що їх провадить в ділянці антропології фундація "Винер-Прінс" в Нью-Йорку. Особливо помітні студії в тій ділянці професора археології Тексаского університету, Алєкса Крігера. Цей дослідник твердить, що зносини між Америкою й Азією були дуже тісні аж 22 тисячі років перед нами. Вже тоді Азія підтримувала з Америкою постійні культурні зносини, які періодично посилювалися як то про них ніяк не можна твердити, як про випадкові. Яким шляхом відбувалися ці зносини, тепер важко вирішити. Дуже можливо, що вони відбувалися човнами через Берингову протоку, але

У СЕНАТІ ОБВИНУВАЧУЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА В НЕДОСТАЧІ ПОГОТІВЛЯ

Вашингтон. — Сенатська підкомісія збройної служби для дослідження обвинувачує президента Трумана в невідповідності повноважень до розбудови повітряної оборони тому, що він вирішив був відкласти на один рік розбудову американської повітряної сили до такої величини, якої вимагають теперішні часи, хоч об'єднані генеральні штаби доводили інакше. Цю критику висловила підкомісія за спонукою Товариства Повітряних Сил, яке вислало писемство до всіх сенаторів з вимогою, щоб повітряні сили розбудувати до мінімальної величини 143 крил. Підкомісія сумнівається, чи запланована програма розбудови повітряних сил буде сповнена до 1954 р. тому, що свого часу Труман продовжив рече-

Доллес думає, що сучасне положення не грозить війною

Нью-Йорк. — Джан Фостер Доллес, радник Республіканської партії в закордонних справах, висловив переконання, що нема причини побоюватися загальної війни від Сходу, як довго вони не опанують Японії або Німеччини. Так як тепер справи стоять, згадавши країни починаються до втримання рівноваги в світовому положенні, а Совєти не хочуть зарискувати війною. Якщо б Росія досягнула по Японію або Німеччину, тоді рівновага була б захвиляна і не було б іншого виходу, як розправитися збройною силою. Він висловив ці погляди на обіді Японсько-Американського Товариства, улаштованім для привіту японського

Труман висловлює признання для Гаррімана

Вашингтон. — В Аверел Гарріман, директор Програми Взаємної Безпеки, відбув конференцію з президентом Труманом в справі своєї кандидатури на номінацію від Демократичної партії на кандидата в президенти. Він повідомив президента про успіхи своєї агітації, а Труман висловив йому признання за розгорнення такої праці. Гарріман, вийшовши з наради з президентом, сказав про це так: "Президент сказав, що я роблю добрі успіхи в пропаганді і що я повинен далі боротися, коли я повідомляю його про моє безкомпромісове становище в справі Нового й Справедливого Розподілу. Він теж сказав, що жаден демократичний кандидат не повинен зголошувати своєї кандидатури, якщо він не підтримує тих засад, бо вони зробили країну сильною й багатою і поліпшили положення населення".

„Вільна Україна“ в Конгресовому Рекорді

Вашингтон. — В Конгресовому Рекорді з 28-го травня поміщено під заголовком „Вільна Україна“ виступ сенатора Алєксандра Сміта на відомій українській маніфестації в Нью-Йорку 30-го березня. Разом з промовою сен. Сміта, який назвав визволення України „історичною колічністю“, надруковано теж текст промови відомого нашого громадянина та головного ради УНСОУ, адв. Івана Романішина, який представ-

Збройні сили потребують 3,500 медсестер

Атлантик Сіті. — Армія, повітряні сили й флот потребують 3,500 нових шпитальних доглядачок („норс“), як це подано до прилюдного відома організатори конвенції Організації Медсестер. Крім того потрібно ще додатково 1,500 медсестер для зміни тепер затрунених доглядачок по військових шпиталях. Тепер служать при збройних силах 5,428 шпитальних доглядачок, однак, як повідомляють команди збройних сил, це число невислацьке. Полк Рубі Брайт, голова корпусу доглядачок при армії, повідомив, що впродовж останнього року зголосилися до активної служби 863 доглядачок, а 721 покинули свою службу.

Організують протест проти іміграційного закону МекКаррана

Нью-Йорк. — За спонукою жадішого товариства опіки над імігрантами, званого під скороченою назвою ГАПАС, відбулося в домі Клубу Розтагів при Парк Евеноу зібрання представників чужоземної преси при співучасті 30 осіб, для висловлення противу проти новосхваленого іміграційного закону МекКаррана-Волтера. Головний доповідач, Бен Товстер, доводив, що новий закон не тільки несправедливий, але й проти-

Депортація в комуністичну країну грозить смертю

Нью-Йорк. — Суддя окружного суду стримався з затвердженням вироку про депортацію сербського моряка, Нероу Долєнца, який нелегально прибув до ЗДА. У 1949 році Долєнец зійшов тасмо з торговельного сербського корабля й перебував неофіційно в ЗДА. Від лютого 1951 року він перебував на „Острові Сліз“. Незатвердження постанови про депортацію викликало в судді міркування про можливість „ліквідацію“ осіб, що їх насильно повертають в комуністичні країни. Про це свідчить один з місцевих священників сербської церкви. Оборонець підсудного, з свого боку, вказав на припис, що жадний з союзників не бу-

АНТОН РУДИНЬКИЙ ПРОФЕСОРОМ МУЗ. АКАДЕМІЇ ФІЛАДЕЛФІЇ

Філадельфія. — Згідно з інформаціями місцевої американської преси, відомий американсько-український композитор і диригент д-р Антон Рудницький був іменований професором „Академії Вокального Мистецтва“ (Academy of Vocal Arts) у Філадельфії, де він буде керівником оперового відділу. Д-р Рудницький запрошений туди як наслідок д-ра Віліяма Р. Сміта, який відходить на посаду диригента філадельфійської Філармонії.

Аліанти знову відложили на три дні переговори в Кореї

Токіо. — Реагуючи на комуністичні намагання перетворити переговори в Панмунджон в справі перемир'я в Кореї у висловну трибуну комуністичної пропаганди, аліантська делегація вже вдруге перервала наради на три дні, даючи комуністам час і можливість перевірити своє становище і відношення до кінцевих компромісних пропозицій аліантів. Комуністична делегація радіосильно в Пейніні негально зареагувала на це обвинувачення, що „американці, які репрезентують Об'єднані Нації“ на конференції в Панмунджон, „доповнили провокативний акт“, від-

ОН звільняють з праці комуністів

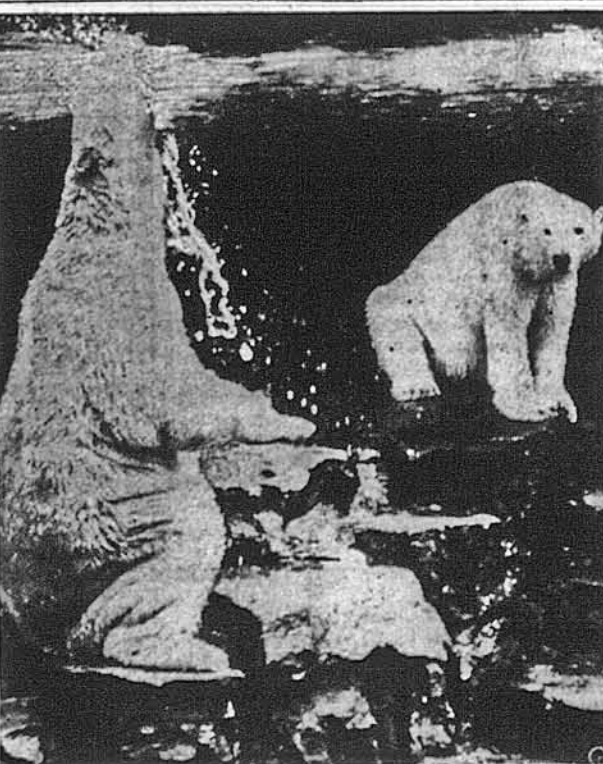
Об'єднані Нації. Н. П. — Об'єднані Нації планують звільнити з праці коло 30 своїх працівників, громадян ЗДА, яких підозрюється, що вони нелегально працюють і для комуністів. Високопоставлені особи в ОН заявили, що з цієї самої причини вже звільнено коло 15 членів своєї персоналу. Ця „чистка“ допоміжного персоналу відбувається вже кілька місяців, і її мають закінчити перед кінцем 1952 року. Деякі члени персоналу ОН нарікають, що чистка відбувається під натиском і вона обнижує мораль

Совєти вивезли на Сибір четвертину всіх балтійців

Воні, Німеччина. — Провідники трьох балтійських держав: Литви, Лотви та Естонії, організовані в Центральному Комітеті Воні, заявили кореспондентам часописів, що вони мають достовірні відомості про те, що Совєти вивезли з їх країн — 1,500,000 населення на примусові праці в Сибірі, а тисячі населення знищили такі на-

Зростаючий націоналізм загрожувє Плянові Шумана

Париж. — Після того, як усі шість держав ратифікували Плян Шумана про об'єднання продукції вугілля й сталі — найважливішою проблемою виявляється вибрати дев'ятичленну управу, яка переводила б здійснення цього плану, це значить проведено б до життя цю угоду для усунення конкуренції між шістьма державами. Надії, що Плян Шумана стане діяти вже з дня 1 липня ц. р. Але несподівано з'явився й загроза для цієї угоди, бо Франція боїться Західної Німеччини, яка сама має більше населення як Франція. Плян Шумана вважастся я політичних колах близькою подібного військового пакту здійснитися.

ВАМ ГАРЯЧО? — Що ж тоді мають говорити ці два полірни „вулки“ в зоологічному городі в Пінтсбургу, на одного з яких ласкавий доглядчак лис холоду воду, а другий зрештою чекає своєї черги!

ВОЄННА ТРИВОГА НАД БАЛТИКОМ

СОВЄТИ ВІДКИНУЛИ ШВЕДСЬКИЙ ПРОТЕСТ, ОБВИНУВАЧУЮЧИ, ЩО ШВЕДСЬКИЙ ЛІТАК СТРИЛЯВ ПЕРШИЙ; ШВЕДСЬКИЙ УРЯД ЗАКЛИКАЄ НАРОД ДО ГОТОВНОСТІ ДО ОБОРОНИ СВОЇХ КОРДОНІВ.

Лондон. — Совєтський уряд передав вчора шведському амбасадорові в Москві дипломатичну ноту, обвинувачуючи, що шведський літак, збитий попереднього дня двома совєтськими літаками над Балтиком, був над совєтськими територіальними водами, зигнорував сигнали совєтських літаків до висадки та перший віддав стріл до совєтських літаків. Шойно тоді — сказано в ноті — совєтські літаки відповіли стрілами і збили шведський літак. Шведський уряд в своїй ноті попереднього дня твердив, що збитий совєтським човно-літаком „Каталіна“ не був озброєний і тим самим не міг стріляти в нікого, що той літак був в пошукуванні за розбитками з шведського вишльотного літака, який пропав минулої п'ятниці і який, правдоподібно, теж був збитий совєтськими літаками, та що „Каталіна“ був над міжнародними водами Балтики. — Натомість шведський уряд просив вибачення за те, що попередній літак, який пропав в п'ятницю, порушив територіальні совєтські води. Шведський уряд, в першій відповіді на совєтську ноту, рішучо відкидав совєтське твердження, що шведський літак був над совєтськими територіальними водами, який теж твердження, що він перший почав обстрілювати совєтські літаки. В шведській заяві сказано: „Збитий вчора літак був рятуковий човно-літак „Каталіна“ і абсолютно неозброєний. Тим самим він не міг нікого обстрілювати. Немає ж найменшої тіні сумніву, що Каталіна був збитий над міжнародними водами. Позицію безсумнівно встановлено дбайливим прослідуванням“. Рівночасно головнокомандуючий шведськими збройними силами звернувся до шведського народу із закликом, щоб він загострив своє військово-погодівля, хоч і додав, що це не означає мобілізації. Негально після того видано низку наказів до шведської армії і зокрема авіації, наказуючи їй відповісти стрілами на кожний совєтський стріл. Шведський уряд віддав наглі наради. Тимчасом совєтський амбасадор віддав шведському прем'єра та протестував проти вчорашніх демонстрацій перед совєтською амбасадой в Стокгольмі, під час яких демонстранти викликували: „Повістяті Сталіна!“ та „Геть з Росією“. Він рівночасно домагався права на побачення і розмову з шістьма естонцями, які втекли минулого тижня рибальським човном до Швеції. Шведи переконані, що на випадок совєтського нападу на них, вони не будуть допомогти з боку Атлантичного Пакту.

Аденауер оптимістичний щодо європейської армії

Воні, Німеччина. — Західно-німецький канцлер д-р Конрад Аденауер висловив вчора переконання, що договір в справі європейської армії, підписаний урядом Франції, Німеччини, Італії, Бельгії, Голандії і Люксембургу, буде ратифікований та що передбачена ним європейська армія буде створена, не зважаючи на всі інтриги і погрози з боку Совєтського Союзу. Відповідаючи на запити в інтерв'ю, д-р Аденауер висловив надію, що договір про європейську оборонну спільноту буде ратифікований всіми країнами найшвидше наступного місяця. Свій оптимізм базувє канцлер Аденауер на спостереженнях, що досі всі комуністичні інтриги проти того договору, включно з комуністичними бунтами у Франції та Італії, як і явними погрозами совєтської пропаганди, не мали сподіваного Москвою успіху.

Підозрілі совєтські концесії для австрійців

Відень. — Австрійський уряд спантеличений та ставиться з великим недовіром до підозрілих концесій для австрійців з боку совєтських власців впродовж останніх десяти днів. З одного боку Совєти звільнили Дунай в своїй зоні для австрійського річкового руху, але рівночасно — здержують всякий перевіз товарів із сходу на захід. Крім того, совєтське командування пообіцяло, що в майбутньому всі засуджені за будь-які прями австрійці зможуть відбавити свої кари в Австрії і не в Совєтському Союзі, як це було досі. Крім того совєтський командант пообіцяв перевірку можливостей користування австрійцями своєю залізницею в совєтській зоні. Австрійський уряд і публічна опінія спантеличені такою поведінкою совєтського командування та самі не знають, як до неї стануться. Факт, що більшовики дозволяють на корабельний рух Дунаєм і рівночасно забороняють перевозити товари, отже одною рукою дають, а другою відбирають, розбиває оптимістичні сподівання навіть серед найвісних австрійців.

НІМЕЦЬКІ КОМУНІСТИ ЗАКЛИКАЮТЬ НАЦІСТІВ ДО СПІВПРАЦІ

Берлін. — Східно-німецька т. зв. Національно-Демократична партія, яка складається переважно з німецьких воляк другої світової війни, що були попалі в совєтський полон і там перейшли комуністичний перешийк, звернулася тепер до всіх німецьких воляків з другої світової війни та колишніх нацистів, закликаючи їх до співпраці та підтримки просовєтської політики. В цьому згоді найменше апробованому, якщо не подиктованому Москвою закликом вперше видається на світло денне те, що практично роблено скрито вже від довгого часу. Москва намагається здобути тепер для себе прихильність і підтримку вже не тільки професійних німецьких мілітаристів, але й колишніх нацистів. Підписаний під закликом німці вперше по-

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the
Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on May 29, 1952 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:	SUBSCRIPTION RATES:
На рік \$10.00	One year \$10.00
На пів року \$5.25	Six months \$5.25
На три місяці \$2.75	Three months \$2.75
В Джерсі Сіті і закордоном:	Foreign and Jersey City Rates:
На рік \$12.00	One year \$12.00
На пів року \$6.50	Six months \$6.50
На три місяці \$3.50	Three months \$3.50
На рік \$12.00	One year \$12.00
На пів року \$6.50	Six months \$6.50
На три місяці \$3.50	Three months \$3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОНВЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ СІОНІСТІВ

Сіоністична Організація Америки покінчила минулого понеділка в готелі Статлер у Нью-Йорку триденні наради 55-ї річної конвенції, які позначилися дебатами на тему відношення цієї організації, чи американських євреїв взагалі, до Ізраїля та різних сіоністичних груп у ньому і по всьому світі. Рішення в поглядах на ці проблеми довели до цього, що треба було перший раз за останніх 20 років зживати тайного голосування при виборі президента організації.

Минула сіоністична конвенція, яка відбулася в Атлентік Сіті, ухвалила більшістю голосів резолюцію, яка зобов'язувала Сіоністичну Організацію Америки "продовжувати братні зв'язки з Загальною Сіоністичною партією Ізраїля", яка — мімоходом кажучи — є в Ізраїлі другою щодо сили політичною партією. Опозиція домагалася "неутралітету". Те саме стало одним з найважливіших питань і цього річної конвенції.

Новим президентом Сіоністичної Організації Америки зістав вибраним рабін Ірвінг Міллер. Найцікавіше тут те, що Давид Бен-Гуріон, прем'єр Ізраїля, намагався при допомозі своїх прихильників повалити його кандидатуру. Однак тут відіграли велику роль не так принципи, як політично-особисті порухи, бо рабін Міллер являється голосом рабіна Сілвера з Клівленду, політичного ворога Бен-Гуріона.

Д-р Міллер кладе головний натиск на скріплення організації в Америці, притягнення якнайбільшого числа американських євреїв до єврейської спільноти і праці для неї. На його думку тільки таким способом буде можна втримати надаль духовний зв'язок американських євреїв з жидами в світі, а зокрема в Ізраїлі. При цьому він хотів би затримати за американськими сіоністами моральний вплив на культурний, соціальний і духовний розвій Ізраїля. Зате його противник, А. Редельгайм з Вульфсбурга, заявився проти всякої ідентифікації американської сіоністичної партії з якоюсь партією в Ізраїлі.

Бен-Гуріон, вітаючи конвенцію, заявив у своєму письмі, що Ізраїль потребує сьогодні більшої допомоги від сіоністичного руху, ніж колибудь перед тим звався сіоністів в Америці до повного об'єднання в одній організації й посилення праці. Знову амбасадор Ізраїля в Злучених Державах, Абба С. Ебан, промовляючи на конвенції, підкреслює, що завданням сіоністів в Америці є поширення знання єврейської мови та культури, бо коли так не станеться і, "це завдання буде далі знехтоване, тоді Ізраїль і єврейський нарід стануть собі чужими"; між ними постане "безодня духовного відчужування".

Уступаючи президент, Б. Дж. Бровді, зазначив у своєму звіті, що сіоністичні завдання буде можна здійснювати в Америці найкраще тоді, коли сіоністичний рух — не буде зв'язаний, об'єднаний, чи ідентифікований з ніякою сіоністичною групою Ізраїля. Не "партійна приналежність", говорив Бровді, повинна заважувати, а розуміння потреби масової організації, яка помагає б відбудові Ізраїля і оживляла б єврейську спільноту в Америці.

Як бачимо, також і американські євреї, радше сіоністи, мають важливі внутрішні проблеми, які не так легко й розв'язати. Також і вони поділені, проте це не з ніякою перешкодою в їх праці для Ізраїля, ні в їх змаганнях довести сіоністичний рух до повного об'єднання. Якби цього не було, то не було б і тих \$ 103,300,000, які американські євреї зложили в одному тільки минулому році для самого тільки Ізраїля.

М. Барвінський

Ще про „мудре керівництво“

Завдяки могутньому піднесенню соціалістичної економіки неухильно зростає матеріальний добробут совєтського народу. Такими словами починається передова стаття під заголовком — „Зубожіння працюючих в країнах капіталізму“ — в офіційному російському органі в московських „Ізвестіях“ за 15 травня 1952 року. Далі там же читаємо й таке: „В Злучених Державах Америки ціни на споживчі продукти й предмети першої необхідності за останні пів десяти років виросли більше ніж в два рази“. Щоб не бути голосливими ми звернемося до цифр, які є найкращим переконливим аргументом.

Як свідчать гості капіталістичних країн, що ці ціни в квітні місяці побували на Московській Економічній Конференції, в СССР кілограм печеного хліба коштує 3 рублі 30 копійок, а в 1940 році коштував 90 копійок. Отже в скільки разів піднялася ціна на хліб за час після війни? Далі — кілограм картоплі в Москві 32 рублі і за ним черги людей, а на чорному ринку в Києві кілограм того ж самого картоплі коштує 64 рублі, бо за твердими цінами важко дістати. Цукор в Москві один кілограм в 1940 році по твердому державним цінам коштував 5 рублів 20 копійок, а тепер тверда державна ціна 10 рублів, а в Києві на чорному ринку 15 рублів за один кілограм. От так, як зазначають „Ізвестія“ — „капіталістична родина наочно демонструє всьому світові силу соціалістичного совєтського устрою і перевагу його перед іншим устроєм“. Наведені нами цифри вже показали нам що перевага. Але, щоб бути об'єктивними, ми тут наведемо ще декілька цифр. Згідно з цінами на крам в різних країнах робітників потрібно витрачати таку кількість часу на купівлю 1-го фунта цукру:

В Злучених Державах Америки — 4 хвилини роб. часу; в Ірландії — 9 хв. роб. часу; в Зах. Німеччині і Франції — 21 хв. роб. часу; в СССР — 110 хв. роб. часу. Щоб купити 1 фунт чаю, робітник в ЗДА витрачає 49 хв. свого робочого часу, а робітник в СССР на це саме витрачає 960 хв. свого робочого часу.

Наведені тут цифри найкраще переконують нас в тому, що агітація Совєтів є об'єктивною, і розрахована не на своїх, а на чужих. Але як це не все. Читаєш і повинен забувати, що ці вираховування побудовані, виходячи з твердих совєтських цін, а оскільки в Совєтах скрізь і за всім стояли й тепер стоять черги навіть і в Москві, то очевидно, особливо в таких підлеглих Росії країнах як Україна, Вілорус і інші, товару для всіх не хватало, а тому існує чорний ринок. На чорному ринку крам 3-4 разів дорожчий, ніж тверді ціни. Отже за такі ціни Совєтські державні цукор і чай (які може собі уявити наша людина в Америці?) совєтському робітнику приходиться платити дуже високі ціни. От в цьому і полягає перевага соціалістичної економіки й підкуповування партії Леніна і Сталіна.

Коли ми звернемося до порівняння цін на одяг в ЗДА і СССР то матимемо теж цікаву і досить почутливу картину. Чоловічий костюм (вбрання), який у нас в Америці коштує 30-40 доларів, в Совєтах коштує 600-700 рублів. Робітник в ЗДА, що заробляє на місяць лише 120-160 доларів, на купівлю згаданого вбрання мусить витратити свій піддалий.

Вот там брєвно — розсібіть двері. Червоні, вкопили колоду і почали нею, як тараном бити в двері. Двері розлетілись і комісар та ще два червоні увійшли до хати. По середині хати стояла бліда бабця, а біля неї Оксанка, підфартована вона тримала револьвер і була готова на все, бо з оповідань знала, чим кінчаються подібні звисти червоних.

— Пачему залеріли? — спитав гостро комісар.
— Ми завжди зачинаємо двері, — відповіла бабця.
— За чим?
— Нас дві жінки на хуторі і боїмося.

— Кого ти такіс?
— Я вдова підполковника Кобзєна, Марія Кобзєна, а це моя племянница Оксана Кобзєна.

— Жена офіцера?
— Так.
— Кого отець етой красівой дєвушкї?
— Теж офіцер.

— Ах, да Кобзєна... Знаю, знаю Кобзєну... Он служив в бандах Петлюри.

— Так, він служив в армії Української Народної Республіки.

— Вася, слухай? — звернувся він до одного з червоних.

— Ах, да Кобзєна... Знаю, знаю Кобзєну... Он служив в бандах Петлюри.

— Так, він служив в армії Української Народної Республіки.

— Вася, слухай? — звернувся він до одного з червоних.

— Ах, да Кобзєна... Знаю, знаю Кобзєну... Он служив в бандах Петлюри.

— Так, він служив в армії Української Народної Республіки.

однотижневий заробіток, працюючи 5 днів, а совєтський робітник, що заробляє на місяць 400-500 рублів (це є високий заробіток), щоб купити приблизно такий костюм, як ми наводимо, мусів би працювати не менше 6 тижнів по 6 днів в тиждні і крім цього віддати весь свій заробіток, засуджуючи за цей час себе й всю свою родину на голодову смерть.

Тому то під Совєтами ми й помічаємо навіть на світликах, що інколи трапляються в совєтських часописках, що на мітингах нарід одягнений дуже бідно, коли не зовсім одягнений. Таке ж саме під Совєтами ми спостерігаємо й зі звітним. От в цьому й є ті переваги соціалістичної економіки, про яку пишуть „Ізвестія“, а натомість зубожіння працюючих в ЗДА.

М. С.

Справа, над якою треба застанувитись

Це — справа зборщиків Національного Датку. Річ ніби маленька, але, фактично, надзвичайної ваги.

В чім її вага? А в тім, що Український Народний Фонд міг би збільшитись принаймні в два рази. Нині ми з певним відомостям відзначаємо, що в другому році свого існування Фонд зібрав на 30,000 доларів більше, ніж в році 1950. Між тим, можна з певністю твердити, що коли б у нас були зборщики, то в минулому році ми мали б не 130,000 доларів, а 260,000 доларів, а за два роки не чверть мільйона, а, дес, певно, якихсь пів мільйона доларів.

То ж, як бачимо, справа дійсно вага надзвичайної. Ми пишемо про Національний Даток численні статті, розсилаємо заклики, коверти. Все це — в порядку. Але не робимо одного, — найголовнішого: не маємо зборщиків. І це — всі наші зусилля переполовинює.

Чи справді ж збирання Датку через зборщиків майже вдвоє могло б збільшитись внаслідок Народного Фонду?

Треба признати, що абсолютно так!

Во й справді: ми обчислюємо кількість свідомих українців у ЗДА на 100,000 осіб. Із них приблизно 20,000 осіб, себто, п'ята частина, стали платниками чи жертводавцями Фонду. Залишається поза Фондом ще 80,000 осіб. Гадасмо, що не буде переконливим, коли скромно припустимо, що зборщики із цієї кількості придбають ще 20,000 платників чи жертводавців.

Це підтверджує також досвід тих останніх, як Міста Шінога, Воффало, Філадельфія, Пітсбург, Нью-Йорк, — де було застосовано збирання Національного Датку через колектори, — хоч і далеко не в повному розсягу, — дали порівняльно з іншими місцевостями, виразно успішні висліді.

В Нью-Йорку колектори приносили пожертви від людей, що, в наслідок тих чи інших життєвих обставин, здавна відійшли від українського життя, але, після відповідних інформацій, з готовністю записували Даток. Бувають і наші бізнесмени, що кажуть: коли хтось прийде, — дам, а сам не маю часу понести.

Отже, так чи інакше, реальне життя виразно говорить, що, в інтересі успіху Народного Фонду, а тим самим і цілої української справи, мусить працювати інститут зборщиків або, інакше, колекторів.

Коли так, то постав питання: чому ж цей інститут в практиці Фонду має таке мале застосування?

Тут треба сказати, що в даній справі існує досить багато труднощів. Властиво, не так трудно-

що, як пересудити та міркувати порядком не ділового, а більше чуттєвого та фальшивих уявлень. Передовсім, загально уважають у нас, що обов'язок зборщика є несприятливим, морально тяжким: „ліди, проси“. Тому навіть люди безробітні або старші, що фінансово працювати не можуть, але зборщиками могли б бути, — від такої функції відмовляються. Між тим, систематична праця по збору Датків в місцевостях з більшою кількістю українського населення, могла б навіть бути основою скромної екзистенції одної людини або поважнішою поміччю в родині, бо зборщик міг би теж діставати якусь винагороду, як це робиться, нап., у жидів.

Правда, тут виступає друга „трудність“. Багато людей у нас вважають, а навіть „обурюються“: з якої речі зборщик має „наживатись“ на громадській справі. „Я жертвую, а він з того користає“. Власне, ось такий погляд відкидає багатьох кандидатів на зборщиків від цієї праці. А, між тим, це погляд несправедливий вже тому, що ніхто нікому не забороняє вислати свій Даток поштою. До того практика показала, що дуже часто і навіть здебільша, український зборщик Національного Датку — це не такий собі звичайний „інкассент“, а пропагандист української справи, часто „будитель“ приспалої національної свідомості. Скромний, а часто і непевний, заробіток такого зборщика є цілком законний і заслугований. А з погляду інтересу українського, національного, — вповні раціональний: бо з різницею, — чи для національної справи прийде 8 доларів 50 центів, чи не прийде нічого. Тут мусимо лише додати, що те, про що пишемо, не є вже ніякою ніякою новиною в інших народів.

Правда, деякі громади, що поставились до справи Національного Датку вповні поважно, досить легко обійшли питання зборщиків: вони поділили місто чи поселення на сектори і призначили до кожного добровільних безплатних громадських діячів. Розуміється, — це вихід найкращий, але тільки в тому разі, якщо справу по-трактувати вповні поважно: щоб справді побувати за Датком в кожній хаті і в кожній родині. Коли ж це з будь-якої причини неможливо, то треба знайти зборщиків.

Між іншим, що до зборщиків: сама справа підказує, що, поруч із своїм основним завданням, наші зборщики могли б виконувати велику загально — національну культурну місію, — вони завжди могли б мати і собі пару добрих українських книжок на продаж, каталогів нових видань, дитячих книжок, а також могли б приймати передплачу для тих чи інших органів преси. І це також

давало б їм певний скромний прибуток.

А головне: це був би справді реальний крок в болючій справі поширення української книжки та часопису, — крок корисний, як для українських громадян, що часті не мають часу й нагоди побачити нову книжку, так і для цілої справи української культури.

Все це промовляло за те, щоб наші люди і організації на місцях уже тепер подумали про способи збору Національного Датку і, не відкладаючи, конкретно вирішили ці справи.

Відповіді не було. Тоді комісар просунув голову під заслоном, висунувши наперед наган.

Цим разом Оксанка цілила мітку і як тільки з'явився за заслоном голова комісара, почувся стріл і комісар з простреленою головою полетів на низ.

— Стріляй, сука, буржуйська, — в присутіі скаженого гніву крикнув Вася і дав кілька стрілів, на під, через заслоном.

Оксанка крилася за кошином і як тільки Вася перестав стріляти та взявся ладувати „вінтовку“, вона обережно висунулась, оперла руку з револьвером на скрай кошина... Очі в неї горіли завзяттю, вона зовсім не думала про небезпеку... одне бажання керувало нею: знищити, як могла більше ворога. Почувся стріл, Вася полетів сторч головою, діставши кулю в груди.

— Ей, таварічі на поміч, — кричав несамовито третій червоний і в панічному жаху почав тікати з хати.

Меткі стріли Оксанки в спину ворога примусили його залишитись на порозі хати і раз на завжди попорочити, на українській землі, зі сном Москвошлюнкою.

Червоні, які стояли на дворі, бачили, що діялось в хаті, через відчинені двері і постановили кинути на під ручну гранату. Один з них відбачивши гранату, обережно, рахуючи підлізав до

М. В. Дольницький

Китай — інструмент Кремлю

Перенесення амбасадора СССР в ЗДА, А. Панюшкіна, на такий же пост в Китаю, маново заступає проблему червоного Китаю. Ця зміна доводить ще раз, що СССР вважає Китай однією з найважливіших шахових фігур в сучасному укладі політичних сил.

Китай, безсумніву, займає ключову позицію, він не тільки формально спричинює продовження війни в Кореї, але й являється головною трубою комуністичної пропаганди в Азії й цілому світі. Китайські комуністичні війська не тільки стоять на поготівлі на корейських побосищах, вони також готові до нових наступів в інших частинах Азії, мало чого — китайські комуністи стали навіть знаряддям непрактикованих дій — бунтів по таборах полонених.

Безуспішні намагання СССР домогтися, щоб червоний Китай прийнято до ООН, не перешкоджає йому в нічому, щоб перевести у себе вдома зміни всього, не тільки політичного, але і господарсько-економічного життя. Недавно Індія до Китаю делегати Індії, на чолі із колишнім амбасадором в ЗДА, панено Неру, сестрою теперішнього прем'єра Індії. Делегати ці, по поверноті до своєї країни, звітувала про великі перемири в сучасному Китаї. Делегати теж мала нагоду оглянути, невичайно переконали, як твердили, виставу, що існує „американську бактеріологічну війну“.

Про це, що Індія намагався вдержувати з червоним Китаєм якнайкращі зв'язки, загально відомо. Індія і в ООН вимолювалася щодо цієї проблеми із солідарності з вільними державами. В страху перед чораз більшою силою Китаю, Індія намагався знайти якусь конкретну розв'язку від власної безпеки. Безбепек зв'язків з Китаєм, як виходить, Індія ніяк бачити не хоче.

Оманливий зв'язок китайських і американських дипломатів та знавців далекого Сходу, в яких представляли китайських комуністів, як реформаторів, головно в аграрній ділянці, а відтак зати і гіпотезою, що після використання допомоги СССР і перемоги над Чан-Кай-ші, червоні китайці, народ гордий і самопевний, зирнуть з Кремлем і виконуватимуть роль більш незалежного Тіта на далекому Сході, всі ці зв'язки показались помилковими, і в своїх наслідках — трагічними. Китай включено до совєтської системи і він є сьогодні найпошлюбніший інструмент політики Кремлю.

Американські державні діячі і політики з опозиційної партії республіканців присвячують питання Китаю збільшеному увагу. Іде гостра критика цілості політики американського уряду в Китаї в минулому та сучасному, чується

давало б їм певний скромний прибуток.

А головне: це був би справді реальний крок в болючій справі поширення української книжки та часопису, — крок корисний, як для українських громадян, що часті не мають часу й нагоди побачити нову книжку, так і для цілої справи української культури.

Все це промовляло за те, щоб наші люди і організації на місцях уже тепер подумали про способи збору Національного Датку і, не відкладаючи, конкретно вирішили ці справи.

Відповіді не було. Тоді комісар просунув голову під заслоном, висунувши наперед наган.

Цим разом Оксанка цілила мітку і як тільки з'явився за заслоном голова комісара, почувся стріл і комісар з простреленою головою полетів на низ.

— Стріляй, сука, буржуйська, — в присутіі скаженого гніву крикнув Вася і дав кілька стрілів, на під, через заслоном.

Оксанка крилася за кошином і як тільки Вася перестав стріляти та взявся ладувати „вінтовку“, вона обережно висунулась, оперла руку з револьвером на скрай кошина... Очі в неї горіли завзяттю, вона зовсім не думала про небезпеку... одне бажання керувало нею: знищити, як могла більше ворога. Почувся стріл, Вася полетів сторч головою, діставши кулю в груди.

— Ей, таварічі на поміч, — кричав несамовито третій червоний і в панічному жаху почав тікати з хати.

Меткі стріли Оксанки в спину ворога примусили його залишитись на порозі хати і раз на завжди попорочити, на українській землі, зі сном Москвошлюнкою.

Червоні, які стояли на дворі, бачили, що діялось в хаті, через відчинені двері і постановили кинути на під ручну гранату. Один з них відбачивши гранату, обережно, рахуючи підлізав до

хати, щоб з порога кинути гранату на під, другий стояв на дворі з націленою рушницею в напрямку печі.

Оксанка бачила, як червоний переповзав поріг і рішила покінчити з ним. Вона необережно висунулась з поза кошина, беручи на мизку ворога, та на це другий „товарищ“ чекав. Стрілів... і зранив Оксанку в плече. Вона приєднала за кошином, а в цю мить прошуміла граната і з гуком експлодувала на печі розвалюючи кошином і розриваючи Оксанці груди.

— Канєц з буржуйами, — сказав підносячись з землі той, що кидав гранату.

— Реалізо проізвєсті надобно, может какал контрреволюція украиня, — промовив другий і хотів увійти в хату...

Коли зі сторони лісу почувся стріли поодинокими крисів і одночасно залопотів скоростріл.

— Українці, України! — заверещали червоні і кинулись до коней, але вже було пізно, бо з другого боку теж почався стрілянина і червоних переловили, як курчат.

Сніг окутав землю пушино-білим ковромалом на довгий, зимовий, сон. Ліс заснув. Було тихо, лише скрипіння кінських копит по снігу нарушувало спокій лісу.

чораз нові обвинувачення Чан-Кай-ші, що своїм скорупованим урядом привів до упадку національних сил в Китаї, ідуть налівамо накреслити нову політику щодо Китаю та у відношенні до всіх делєксидних проблем. Як досі, поза критикою минулого, нема ніякого конструктивного плану, як розв'язати цю замутану проблему. А Китай, в міжчасі, зростає в силу.

Багато з цих реформ, що Іх Китай під проводом червоних провідників переводить під сучасну пору, повинен був перевести Чан-Кай-ші. Зрівняння в правах жінок, один із найважливіших факторів успіхів червоних, земельна реформа, реформа шкільництва, обмеження впливів чужинців — все це фактори, що знаходять підтримку широким китайським мас, які не дуже орієнтовані в діяльському плані на ширшу мету, який веде всіх до повної неволі. Всіля за цими реформами, пішла нагітка на „кулєків“, інтелігенцію, релігію, купецтво. Терором і брехнею, обіцянками і візією кращого майбутнього, червоний Китай йде цим самим шляхом, що йшов СССР в початках свого існування.

У таких умовах, коли і наміри Кремля і самого червоного Китаю цілком прозорі і ясні, Англія, все це устами свого прем'єра В. Черчила, заявляє, що вона не думає зривати ані обмежувати політичних і торговельних зв'язків з Червоним Китаєм. Останнє прохання англійських купців, щоб англійський уряд допоміг вивести ім з Китаю, не переконує Англії в безвиглядності будь-якої конструктивної співпраці з червоними.

Після перемоги червоних в Китаї, американські купці, почали масово ліквідувати свої підприємства в Китаї. Англії назвали їх панікерами і мало реальними. Із 7,000 американців з того часу, перебуваю в Китаї тепер лиш 215 і їм тільки вивратися з-під червоної опіки. Число англійців на багато більше, їхні інтереси далеко олімпійське закорінені в Китаї, та не вважаючи на це все, вони раді б покинути Китай. Після довгих років безвиглядних намагань „торгування“, опинилися вони в сльопному куці: обмежені в діяльності, без прибутків, мусять спровадити гримши за Англії оплачувати своїх китайських урядовців. Вони ще й не мають права покинути Китаю, заки не злізайдуть чи передадуть своїх підприємств до рук китайського червоного уряду. Обмеження, терор і переслідування впади не тільки на американських, але і на прихильно-наставлених англійських громадян. Таке буде і з Індією. І Англія і Індія, що стоять на р о т і комуністичних позицій, такі держави світу, що вдержують з червоним Китаєм більш оживлені зв'язки, своєю політикою долаючи оліви до комуністичної пропаганди, практично продовжують корейський конфлікт.

Можливо, що вільні держави світу опрацюють якісь поважні і конструктивні плани, з допомогою якого можна б протиставити дальшому розростові червоного Китаю. Найбільше надій, як виходить із голосів преси та політиків, вільний світ покладає на національних китайців, що перешкоджаються на формозі та на національну китайську партію в самому Китаї. Оці два фактори — революційні сили внутрі і зміцнення та перебудова і перевишкіл сил поза материком, відіграють в китайській проблемі, як і в проблемі кожного повоєнового народу, вирішальну роль.

Закі прийде до будь-яких змін в Китаї, червоний, Китай надалі залишиться послужним інструментом Кремля, про що тепер дбатиме новий амбасадор, знавчє американських і азійських справ, А. Панюшкін.

Узлісся посувався невеликий кінний відділ, — розвідка однієї групи української армії, яка оперувала в цій місцевості. Попереду їхав сотник, а по лівій боці від нього хорунжий. Сотник пильно вдивлявся поміж дерев, куди вилеті

Вой. Дорошенко

ДОБРИЙ ПОЧИН

УВАН у ЗДА започаткували гарне діло — святкувати роковини Шевченка не словами а ділами, постановивши влаштувати щороку в його дні (9-10 березня) присвячену йому конференцію й видавати окремий збірник у його пам'ять. Перший такий збірник, чиїм лавістом "Збірничок" лежить передо мною, і я хочу поділитися з читачами своїми враженнями й завданнями з його приводу. Виглядає він із зовнішнього боку дуже симпатично, так само і з внутрішнього не менше гарно. Відкриває його коротенька, але змістовна статтяка „Шевченко сто років тому“, де зібрано відомості про гірке життя великого Тараса в Новопетровському форті в р. 1852. Центральне місце в брошурі займає нарис проф. Д. Горнякєвича „Петербурзька Академія Мистецтв за часів студії Тараса Шевченка“. Автор не дає якогось самостійного дослідження, опертого на архівні матеріали, досі не видані матеріали, але він сумлінно використовує доступну йому за межами СРСР літературу. Найважливішими для автора виданнями були головні оці: 1) Н. Рамазанов, Матеріали для історії художества в Росії, Москва 1863, 2) Оборник матеріалів для історії Спб. Академії Художеств за сто лет, 3) Кондаков, Юбилейный справочник Академии Художеств, 2-том Спб. 1914. За цими матеріалами проф. Горнякєвич оповідає нам про систему навчання в Академії, про її керівників і професорів та про відношення Шевченка до своєї Alma Mater.

Крім чисто-мистецької сторони академічної освіти, знайомить нас нарис також і з загально-освітніми предметами, що їх викладали в Академії. І оскільки викладачі і вправи з мистецтва, головним чином, цікаві для розуміння, як і на чому виховувався великий мистецький гений нашого часу, так з другого боку, відомості про загально-освітні виклади важкі для пізнання Шевченкової освіти. І вже навіть самі ці відомості збивають так поширені колись настанови про те, що Шевченко був звичайний собі „мужик-самоучка“, хоч і незвичайно-талановитий. Мені, поряд з іншими, доводилося фактично збивати ці беззастовні твердження, що так кричали пам'яті Кобзаря, в кришоту вигляді представляючи його духовий образ. Я тоді (Шевченко-освіта, Львів 1926) вказував між іншим і на те, що Шевченко чейже слухав викладів в Академії, як теж мусив розвивати його інтелект. Довго теж думали, що Шевченко ніби-то не знав ніякої іншої чужої мови, крім польської і росій-

ської, не зважаючи ні на свідчення самого поета в „Художнику“, як то він вивчав французьку мову за допомогою Демського, ні на окремі французькі слова й речення, там і сам розповідає в його прозових творах, у тому самому „Художнику“, або в „Влизнюках“. Проф. Горнякєвич, за згаданими вище матеріалами, знайомить нас із тими вимогами, які ставлялися до учнів при прийнятті їх до Академії на основі царського розпорядку з 19 грудня 1880 р. Автор кандидат мистецтв і досить добре читав і писав не тільки по російськи, але й по французьки та знає граматичну цю мову, знає основи географії й всевітньої історії, арифметики й початків геометрії, а сам собою й головні правила Християнської віри, не кажучи вже про те, що мусив уміти гарно рисувати людську постать з природи. Щеля успішного іспиту, приймали тільки тринадцять кандидатів, отже селекція була справді дуже суворою, коли взяти під увагу, що на цілому величезному просторі Росії існувало лише ця одна Академія, де й навчили учнів мистецтв доволі величезні. Це — зауважує проф. Горнякєвич — кидав відповідне світло на питання освіти Шевченка в довідковий добу.

Відомий наш Шевченкознавець проф. Павло Зайцев у своїй широкій біографії Шевченка, на жаль і досі не перевиданій, багато проливає світла на Шевченкову освіту за його перебування у Ширяєва, який знову не був таким нехристиянським ремісником, як його звичайно представляли. Подас проф. Горнякєвич і вказує лекції, що їх обов'язали бути слухати учні. Були це — на нижньому курсі: 1. релігія (Закон Божий); 2. катехизис, пояснення св. Писання, Литургии та історії Церкви; 3. Грамматика й риторика російської й французької мови; 4. Географія, історія, арифметика й геометрія; 5. Перспектива й правила архітектури. На третьому вищих роках студії відбувалися: 1. практичні вправи в навчанні творів; 2. виклади з історії, мітології, археології, теорії архітектури. Крім цього учні вчилися співу, для участі у відправках в академічній церкві. Шевченко, як знаємо, мав дуже гарний голос і пригартно співав, як про це свідчать кн. Рєшніна, Куліш (у своїм „Історичним Оповіданні“), що назвав Шевченка співа, українською національною оперою, та інші. Отже і безпосередньо й тут виявився вплив академічного навчання, яке опиралося на свого молодого питомця поставило на таку височину, належно його виплавав.

(Замічення буде).

ДИСКРИМІНАЦІЯ

Більшість американських громадян твердо знають, що вони мають право заходити в такі місця, як ресторани, готелі, театри, криниці тощо і сподіваються дістати там відповідну обслугу. Але, на жаль, є американці, для яких це все недостатньо. Зважаючи на їх расу, колір шкіри або національне походження для них закриті деякі двері, або вони не дістають там належної обслуги. На південному заході, наприклад, мексиканцям заборонено бути в деяких місцях розваг. Подекуди кафеєтери, бари, театри, готелі не обслуговують азамалі всіх південноамериканців. Знову, подекуди на півночі жидів не пускають у готелі. А в деяких частинах нашої країни жертвам дискримінації стають американці інших культур та рас.

Протягом останніх років віднадають стейтів в країні видані нові правила громадянських прав з метою покінчити з дискримінацією „в публічних місцях“, як театри, ресторани тощо. Наприклад, Аляска, найбільше місто в Нью-Мексіко, назване так двісті років тому на честь єспанського герцога і відоме своїм багатством на індіанську, єспанську та мексиканську культуру, — перше видало локальні правила регу-

ляції взаємовідносин „в публічних місцях“, оголосивши протизаконними всі види дискримінації й визнавши кожному, незалежно від раси та релігії громадянське право на відвідування всіх публічних і розважальних місць. Порухення цього карється законом а власникам закладів відбирається право провадити бізнес.

Багато інших міст, де стейтові закони не охороняють прав так званих національних меншостей, також видали свої власні регуляції щодо дискримінації людей інших рас та релігій. Правда, більшість цих правил стосується тільки розселення та zatrudнення. Але й в тих стейтах, де права всіх американців забезпечені законом, кара за порушення цього закону є вичайно дуже мала і, крім того, борються з цим злом дуже важко. Власник закладу завжди може, наприклад, примусити небажаного клієнта або чекати на обслугу дуже довго або призначити йому бльшу ціну, ніж в загальній різниці способами виявити своє погордливе ставлення.

Щоб поліпшити ситуацію, стейт Нью Йорк недавно опублікував спеціальні правила, підпорядковуючи ресторани, готелі, криниці, театри, госпиталі стейтовій

3 Театру

„Нова сцена“ на старій сцені Шіага

(тж) Мабуть справжнім вломом у відчуженні двері було б чергове обосновування кончечності існування в такий великий нашій громаді, як Шіага, постійного українського театру. Проблему українського театру по більших скупченнях наших людей у ЗДА обговорювано в нас не раз і останні виступи в цій справі золотого доктора Шлемкевича, холодно-кровного редактора Кедрина, м'ятежного театролюбів Ю. Дивича й останнього з перших курбасівців Йосипа Гіряка засвідчують повсякчасну актуальність цієї справи і її критичну гостроту. Тому ширше цього питання тут видатати не будемо, бо вимовише нас виручають у цьому самі вимоги нашого щоденного життя, а тільки підтверджують факт, що задум інж. Т. Форевича й Е. Дзюбинського створити в Шіаго постійний український театр прийнято тутешнє українське населення з захопленням і заповніло ім повну матеріальну й моральну підтримку. І сьогодні українське Шіаго має свій постійний театр — „Нова Сцена“. Оце Українське Театрально-Музичне Т-во „Нова Сцена“, що складається з кількох артистів і кількадцяти аматорів театального мистецтва, очолив театрознавець проф. І. Гаскський, а музичне керівництво обрав композитор проф. І. Павликєвич і піаніст В. Шуль. Мистецьке оформлення сцени доручено талановитій абсолютній краківській Академії Мистецтв Міці Гарасовській-Дачинській, а диригентом театральної оркестри став популярний на терені Шіаго Петро Мак. Отак оформилась „Нова Сцена“, і так молода українська Мельмона в „вітряному надозерному місті“ зашелестіла емоційним фалдом на старих театральних дошках тутешньої щопенської школи.

Признаючись щиро, ми (ми, ж як і ви, українці!) з оправданим страхом вибиралися на перший виступ „Нової Сцени“, на її „Перший Концерт оркестри і співаків-солістів“. Вибіралося з острахом, бо

Таке в нас не від нині, І марні всі плачі. Театр дріма на сцені, А в барі, глядачі. Нічим тут не різніться Убогий ні багач... Маруся таке Грива, А чарочку глядач...

Однак тим разом наша традиційна тривога себе не виправдала. Театральна оркестра і поодинокі виконавці програми не дали заступити не лише театролюбів колективів, але й публіку, серед якої певне не бракувало аматорів патріархального малору с кого хрпака і запеклих поклонників безсмертного Вахка... Оркестра, хоч числово мала й місцями не надто вишляжена, має всі дані добитися помітних мистецьких успіхів. Концерт почався „Одою до Пісні“ Р. Купчинського, що її на фоні оркестри віддекламувала ві-

А н т и д и ск р и м і н а ц і ї ком і с і я, яка успішно провадила в життя закон 1945 року про заборону дискримінації при zatrudненні. Тепер всі випадки дискримінації в публічних місцях каратимуться ув'язненням та штрафами, а також стяганням компенсації за дискримінацію. Цій комісії надаються права пильного розслідування кожного випадку. Подібні розпорядження видані в стейтах Нью Джерсі, Коннектикат, Массачузетт і Род Айланд.

Демократичні принципи, на яких країна була побудована можуть бути висловлені словами: Кожна людина є вільна та рівноправна. Від кожного з нас індивідуально залежить впроваджувати в життя ці принципи. І тому організації охорони громадянських прав, вітаючи заходи стейту Нью Йорк, підкреслюють важливість локальних розпоряджень щодо дискримінації в публічних місцях, як захід для ліквідації недемократичного ставлення, що його американці доброї волі завжди повинні намагатися уникати.

дома рецитаторка Рома Дзюбинська, демонструючи свій непере-сичний десляматорський хист і глибоке розуміння переданого тексту. Молодий тенор В. Мельничук, у фрагментах „Ріголетта“, був на вершинах своїх голосових можливостей і засвідчував своє по-стійне мистецьке зростання. Невичайно примийний був виступ опер-співачки Е. Плешкевичевої (фінал — Лепкий-Сичинський і уривки з „Тоски“). Співачка володіє чистим, милозвучним сопраном і жаль, що на нього подія падають не оплески захопленої публіки, а фабричні залізи оплики і пилота...

Вічно в формі баритон д-р І. Рудавський, привітаний бурєю оплесків, відспівав дві ефектні пісні („Ти — все моє життя“ і „Дівчино-каліно“, Курпін-Леґара) і ними ще раз підкреслює не абиякі мистецькі валяри свого голосу. Думавши, що й небажаним, яким д-р Рудавський виробляє в шапі труни, припоміне-я-як лежиться, коли в них нечутно брешуть неоди-забути акорди і рефрани його великого й різноманітного репертуару... Яка чудесна тема до грядучого українського звуковика і яка гнітюча картина кидання коштаних українських перел у боло-то...

Соната В. Шуля в виконанні автора, мимо цього, щопрозрачула бідло, була доказом, що всупереч несприятливим творчим умовам, наші творці живуть і творять та збагачують скарбницю рідної культури.

Чотири точки оркестри, цебто оркестрові аранжамки проф. І. Павликєча і фрагменти з оперетки „Царевич“ — присмії й задовільні. „Український марш“ зановис провідницю і це раз пригадавав слухачам нещасні „рекордини“, що ними так рекордово засмічені деякі наші чикаговські радіопередачі. Однак оркестра, як це відмічало, має всі дані стати першорядним музичним колективом і майстер тієї міри, як проф. Павликєч, певно доложити усіх старань, щоб так і сталося. І ми в це безза-стеречно віримо! Тосканіні і Сто-ковський, як відомо, починали теж дуже скромними силами.

Черговий виступ — постановка комедії С. Білої „Старі гришники“ під режисурою арт. Мілі Кулішної, належить до рідущих успіхів „Нової Сцени“. Наче вирожена на театролюбів помості, свободна і до деталей переконала Міля Куліш, жива й темпераментна Я. Цепинська, елегантний і опанований В. Наконечний здобули своєю грою загальне признание публіки і тим самим завоювали козирі першуків українського чикагоського театру. Талановитому акторові Л. Цепинському перешкоджували легкі випадання в шарж якслід виявлятися із своєї ролі і природно виступи образ наскрізь реального слуги Федора. Крокодилко був би знаменитий, якщо б знаменито був вичив текст виконуваної ролі.

Очевидно, що ці кінцеві завдання як ніяк не поменшують мистецького успіху виведеної п'єси і говоримо про них тільки для добра „Нової Сцени“ і її членів. Хочемо бо мати в Чіаго справді доброякісний рідний театр, який міг би давати громадянству зразки татрального мистецтва, а жмені його членів можливість видобути з фабричних лабіринтів на світло дня. Нещодавно дав театр свою імпрезу — каскаду гумору, сатири, співу, музики і танку — ревію „Раз на весело“. І на цей раз провела публіка справді весело кілька годин вільного часу, а ті, що з браку місця мусили несудським плечима підпирати театральні стіни, не жалкували, що прийшли. Програма, щоправда, мала не надто молоде „куркульом віте“, але молоді актори вложили в неї багато весняної свіжості й чару. Неоподіванкою був виступ театролюбів балету під проводом балетмайстра М. Осовського, що дав кілька вдалих точок. На будуче тутешній конференсієр рішуче повинні відзначитися доброю дисципліною в усьому висловлюванні по українськи, а на сцені всі дотепи і скечі, мимо свого веселого і митровторчого устрою, повинні теж мати своєрідний пакт неагресії з приличністю. Бо гурбунство — це найбільший ворог мистецтва і про це керівництво „Н. Сцени“ повинно знати. Закінчуючи цих

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„ДОВГОНОСИК НИЩИТЬ БУРЯКОВІ ЗАСІВИ“

ЦК КП(б)У прийняв постанову про безвідповідальне ставлення до проведення боротьби з буряковим довгоносом і випадками загибелі цукрових буряків у колхозах Київської, Полтавської, Вінницької і Кіровоградської областей. У постанові вказується, що в наслідок безвідповідального ставлення радянських, партійних і олієсько-господарських органів, голів колхозів до проведення боротьби з буряковим довгоносом у ряді районів і колхозів цих областей допущено загибілі частини посівів цукрових буряків.

Для боротьби з довгоносом залучено літаки, провадиться масове оркупування ровами старих буряків, ухвалено „посилити рух збирання довгоносок, залучаючи до цієї боротьби все олієське обкупування ровами старих буряків хемічна боротьба, вивести курей“. В Яготинському районі з 15 тисяч курей вивезено на поля тільки третину, а в Гребінківському і того менше — пише кореспондент „Рад. Укр.“ 9 травня.

Як аргумент для заохочування до боротьби за врятування буряків в передовій „Рад. Укр.“ з 13 травня привело, що, мовляв, в 1951 році колхозам України „лидали 1 міль. 480 тисяч центнерів цукру по пільгових цінах“. Отже „видати“ за гроші, як кажуть, по пільговим цінам, скільки того цукру дійшло до колхозників не сказано, не сказано й того, що „виданий пільговий цукор“ складає лише 5-7% випродукованого рабською колхозною працею цукру. (Продукція цукру на Україні річно сягає 20-23% міль. центнерів).

Ця „аритметика“ „соціалістичного“ поділу вислідів праці українського колхозника з „московським пролетаріатом“ є основою кільця слів, радимо „Новій Сцені“ доложити всіх зусиль, щоб опромінити свою багату обкупуцію назва і стати гідним репрезентантом нашого театролюбів мистецтва в серці Америки. Рішуче не вдовольняється дотеперішними успіхами, а посягає по нові, бо посланців, як казав Шабобрін, вбивав не час, а їх помилкове переконання в доверженості власного ісламництва.

Виведені три імпрези рішуче можна по дільничу Шіаго повторити і справді дивуємося проф. Гаскському, що цього досі не зробив. Це дало б театрові фінансову можливість почати свій новий сезон, в якому, як зачуваємо, йтиме „Наталка Полтавка“, „Маруся Богуславка“ і „Крейдяне коло“ Клябуда. Долари в Америці, як каже один американський мільйонер, валяються на вулиці... І це правда, і театр повинен вийти їх збирати. Ситуація з глядачем по-крайшій. Температурна культурної чахотки змінилась. Сьогодні вже отой легендарний тирольський „Іван без роду“ віднайшов свій рід і самого себе, він заглядає до театру і навіть питає за доброю книжкою. Доларова проблема вже втратила вістря свого змісту і відпочитий дух шукає позитиву і шляхів свого удосконалення.

Криза наших театрів і книжкових ринків лежить у відсутності мистецьких спектаклів і мистецьких видань. Сакраментальне „веріть шувальді?“ і досі не втратило своєї актуальності. Чи не дорожають автори, чи читачі кай буде каменем преткеним грядучим реформаторам і лікарям сучасної духовної падачки. Самчукова велика література скрашувала не через брак у нашій сучасній літературі великих імен, а через брак у ній великих творів. І зовсім не випадково пише мені з Нью Йорку один несприятний фаховою критикою сатирик:

В книгарні мед. кола і мило Артим, Тарнавський і Манило... Смішне воно, щоправда, і кумедне, але з цієї смішності хочеться плакати. Тож даймо рідному театрові силу встоятися на власних ногах, даймо йому можливість замовити в українського автора добру п'єсу, а авторів спромого даймо їм велику літературу творити. Це один з рішучих фронтів нашої дипломатії і нашої загальної боротьби.

ДОВОІДЬ ПРОФ. ЯРОСЛАВА РУДНИЦЬКОГО В НТНП

В суботу 21 червня ц. р. о год. 6 веч. відбудеться в приміщенні НТНП в Нью Йорку, 50 Чорч Ст., кімн. 252 доповідь проф. д-ра Ярослава Рудницького на тему: „Земно Кузеля і Іван Зілинський як мовознавці“. — Вступ вільний.

ЯК ЖИВУТЬ ВЧИТЕЛІ?

„В районі Компанійському, Кіровоградської області не досить уважно ставляється і до побутових умов учителів. Це питання тут вважалося особистою справою кожної вчительської родини. Кількість шкільних квартир така мізерна, що ними можна забезпечити хіба що деяку частину всіх педагогів. В родині вчителя Білого, який працює в гувійській семіричній школі двох вчителів. Сам він викладає хемію і природознавство, дружина російську мову і літературу. Обом вчителям треба багато працювати: готуватися до викладів, до лекцій, з якими вони часто виступають перед колхозниками. Але умов для цього немає. В єдиній кімнаті, де вони живуть, — і піч, і діти, і робочий стіл“ — пише „Рд. Україна“.

ЧОГО ВЧАТЬ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ?

„Наші вчителі-мовники прагнуть якнайдоходливіше (?) показати учням благотворний вплив російської мови і літератури на мову і літературу українську... Українські буржуазні націоналісти — запеклі вороги українського народу, які різними засобами намагалися роз'єднати український народ з братнім російським народом, нав'язували українській мові ряд шугунчиків, невластивих їй форм... Учителі показують учням близькість, спорідненість української і російської мови. Широко використовують в нашій практиці метод порівняння граматичних форм української і російської мови, які показують їх близькість і деякі відмінності, характерні для кожної мови...“ — пише вчителька Зарічанської середньої школи, Ровенської області, Н. Бугайлова.

ЧОГО ВЧАТЬ ЗАСТУПНИКІВ ДИРЕКТОРІВ МТС ПО ПОЛІТИЧАСНІ?

На семінарі заст. МТС по політичній частині (політруків колхозів) при Миколаївському обкомі

ПОВІДОМЛЕННЯ

Ч. 9.

В СПРАВІ НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ ДЕЛЕГАТІВ П'ЯТОГО КОНГРЕСУ

На засіданні Конвенційної Комісії для 13 червня ц. р. обговоренні були голоси преси і запитання, які поставили громадяни та організації, а іменю, чи повинні делегати П'ятого Конгресу Українців Америки вилатити Національний Даток і чи може бути делегатом таний громадянин, що досі не виконав цього обов'язку.

Щоби в тій справі не було ніяких сумнівів, міркувань та здогадів, Конвенційна Комісія стверджує, що треба уважати самозрозумілим, що кожний делегат має цей обов'язок виконати і Національний Даток оплатити. Конвенційна Комісія переконана, що не буде такого делегата, який не сховає би виконати цього обов'язку і не мав вказки Українського Фонду про зложення Національного Датку.

Український Конгресовий Комітет Америки.

комуністичної партії читано лекції на такі теми: „Постанови ЦК ВКП(б) і листопадового пленуму ЦК КП(б)У з ідеологічних питань“, „Постанова лютневського пленуму ЦК КП(б)У про поліпшення роботи МТС“, „Українські буржуазні націоналісти — люті вороги українського народу“. („Рад. Укр.“ 13 травня).

ВЕЛИКЕ ДОСЯГНЕННЯ КИЇВСЬКОГО ТЕАТРУ ОПЕРИ І БАЛЕТУ ІМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Відмічас в довшій статті „Рад. Укр.“ 10-го травня з тієї нагоди, що театр поставив оперу „Борис Годунов“ і зазначає: „Російська музична класика є невичерпною скарбницею великих ідейних і художніх цінностей. „Борис Годунов“ Мусоргського — одна з найдорожчих перлин цієї скарбниці. Радянська (розуміється не українська — прим. складача) громадськість столиці України чекала від столиці оперного театру постановки найкращих творів Глінки (як от „Жизнь за царя“ — додаток складача) Бородіна, Чайковського, Римського-Корсакова“. Пише це лаврат сталинської премії А. Філіпенко.

Української опери в київському театрі й не пахне. (За „Українською Думкою“, Лондон).

УВАГА! — ШІАГО І ОНОЛИЦІ!

ПРОСИМО СЛУХАТИ РАДІОПЕРЕДАЧІ „ГОЛОС ЖИВОГО СЛОВА“ НАДАЄТЬСЯ ЗІ СТАНЦІЇ W.H.F.C. 1450 K.C. КОЖНОГО ВІВТІРКА, О ГОД. 6:30 ВВЕЧОРІ

Керівник ПЕТРО ДМИТРАШ.

УВАГА! — ДІТРОЙТ І ОНОЛИЦЯ!

В НЕДІЛКУ, 22. ЧЕРВНЯ 1952 Р. в годині 4-тій пополудні у великій залі Українсько-Американського Осередка, при вул. Карпентер, ч. 2965 — відбудеться: —

Велике Віче Українського Громадянства Буде промовляти Голова Представництва Виконного Органу Української Національної Ради в ЗДА Д-р Степан Витицький, на тему: „УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА ТА П БОРОТБЯ ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ“.

На віче обіцяли прийти: губернатор стейту Мішсін м-р ВІЛІЯМС і сенатор м-р МУДІН. Запрошуємо всіх українців до масової участі в цьому вічі!

Вичений Комітет.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕМОКРАТІВ

Громада в Ньюарку, Н. Дж. запрошує Українське Громадянство Ньюарку на ДИСКУСІЙНИЙ ВЕЧІР

що відбудеться: В СУБОТУ, 21. ЧЕРВНЯ (JUNE 21) 1952 Р. В ЗАЛІ ЧОПНОМОРСЬКОЇ СІЧІ, 508 — 18th AVE., NEWARK, N. J. Початок о год. 7:30 вечорі.

ТЕМА ДИСКУСІЇ: Публікація проф. д-ра Миколи Шлемкевича п. н. Українська Синтез чи українська громадянська віна? Участь у дискусії заповільно м. ін: Автор публікації д-р М. Шлемкевич і проф. Іван Близюда з Нью Йорку. Присутність членів місцевої громади СУНД-у обов'язкова. — Гостям раді.

В СУБОТУ, 28. ЧЕРВНЯ 1952 О ГОД. 6. ВВЕЧ.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО КЛУБУ, ШІО ПОРК в малій залі BEETHOVEN HALL (5-та вул., між 2 а 3 Ева.)

Оскільки на означений час не явиться обов'язальна кількість членів, збори відбудуться одну годину пізніше, без огляду на число присутніх. Проситися Членів, Кандидатів, та Прихильників ласкаво прийти. Провід УСКУ.

ШАНОВНИЙ ЧИТАЧУ!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД ВІТАЄ ВАС І ПОВІДОМЛЯЄ: ПРИЙШОВ ЧАС ВИСЛАТИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК НА ВІЖУЧИЙ — 1952 — РІК! ВИКОРИСТАЙТЕ ГОТОВІ КОВЕРТИ, ЩО ЛЕЖАТЬ У ВАШІЙ ШУФЛЯДІ! НЕ ВІКЛАДАЙТЕ СПРАВИ, АЛЕ ПОМАГАЙТЕ У ПРАЦІ СВОЇХ НАЦІОНАЛЬНИХ УСТАНОВ! ХТО ВЧАС ДАЄ, — ДВІЧІ ДАЄ!

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК ВИСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA P. O. Office Box 721, Church St. Annex, New York, N. Y.

УКРАЇНЦІ ВИЛИМАНТИКУ І ОКОЛИЦІ!

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЧКА ПАРАФІЯ ЗАПРОШУЄ ВАС НА ВЕЛИКИЙ ПІКНІК котрий відбудеться без огляду на погоду В НЕДІЛЮ, 22. ЧЕРВНЯ (JUNE 22) 1952 Р. В АМЕРИКАНСЬКОМУ ПЛАСТОВОМУ ТАБОРІ в гарній околиці в лісі над річкою.

Приготована велика програма з гарною музикою та багатим буфетом. Різні гри для дорослих і дітей. Початок о год. 1-ї. Хати до кімн. KARD ST., бічна PLEASANT ST.

